

HAFTALIK GELİŞMELER (29 MART-11 NİSAN 2025)

TÜRKİYE

- ✚ İstanbul Sanayi Odası (İSO), Türkiye imalat sektörü ihracat iklimi endeksinin Mart ayında 0,4 puan artışla 51,5 seviyesine yükseldiğini açıkladı. Endeks böylece 15. ayında da 50 eşik değerinin üzerinde kalarak ihracat koşullarında iyileşmenin devam ettiğine işaret etti.
- ✚ TCMB net rezervlerinde son üç haftada 34,3 milyar dolarlık düşüş gerçekleşti.
- ✚ Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, dünya genelindeki ekonomik belirsizliklere ve artan korumacılık tedbirlerine dikkat çekti. Şimşek, Türkiye'nin iç talep ağırlıklı GSYH yapısı sayesinde, tarifelerin etkisinin diğer ülkelere göre daha sınırlı olacağını belirtti. Ayrıca, Türkiye'nin düşük borç seviyeleri, güçlü ihracat ilişkileri ve artan kadın iş gücü gibi avantajlarından bahsettiği açıklamasında; Türkiye'de enerji dönüşümüne odaklanılarak dışa bağımlılığın ve cari açığın azaltılacağını; enflasyon hedefi olarak 2025'te tek haneye inileceğini vurguladı.
- ✚ Ticaret Bakanlığı'nın 2025 yılı ikinci çeyreği için yayımladığı Dış Ticaret Beklenti Anketi sonuçlarına göre; **ihracat beklenti endeksi, bir önceki çeyreğe göre 8,2 puan artarak 109,5 seviyesine çıktı.** Ancak, geçen yılın aynı dönemine göre endeks 13,8 puan düşüş gösterdi. İhracat sipariş beklentisi ve geçmiş dönemdeki ihracat sipariş düzeyinde artış gözlemlenirken, kayıtlı ihracat sipariş düzeyi endeksi ise düşüş gösterdi. **Öte yandan, ithalat beklenti endeksi 13,7 puan azalarak 103,6 seviyesine geriledi.** İthalat beklentisi ve birim fiyat beklentilerinde azalış; ithalat sipariş düzeyinde artış kaydedildi.
- ✚ OECD yayımladığı Türkiye İnceleme Raporu'nda Türkiye ekonomisinin **son 10 yılda yıllık ortalama %4,9 büyüyerek OECD'nin en hızlı büyüyen ekonomilerinden biri olduğunu, işgücüne katılım oranının %50 seviyelerinden yaklaşık %60'lara yükseldiğini, halkın yaşam standardının yaklaşık dört kat arttığını ve yoksulluk oranının yarı yarıya azaldığını** ifade etti. Türkiye'nin, manşet enflasyon istikrarlı bir patikaya oturana kadar temkinli makroekonomik politikaları sürdürmesi gerektiğini vurgulayan OECD yetkilileri, **Türkiye ekonomisinin 2025'te %3,1, 2026'da ise %3,9 büyümesini** beklediklerini belirtti. **Manşet enflasyon tahminleri ise 2025 için %31,4, 2026 için %17,3** olarak açıklandı. OECD verilerine göre 2023 yılında Türkiye'de yoksulluk oranı %13,2, gelir eşitsizliğini gösteren Gini katsayısı ise 0,427 düzeyinde yer aldı. Aynı dönemde OECD ortalaması yoksulluk oranı için %11,7, Gini katsayısı içinse 0,316 düzeyinde yer alıyordu.
- ✚ ABD ile Çin arasında devam eden gümrük vergisi savaşları, Çin'in yatırım rotasını Türkiye'ye çevirdi. Chery, BYD gibi otomotiv şirketlerinin Türkiye'deki yatırım haberlerinin ardından, geçtiğimiz hafta çelik üretimi için Çin'in yatırım yapacağı açıklanmıştı. Ayrıca Çin'in elektrikli mikromobilité araçları ve batarya alanında lider

üreticisi Suzhou Dynalion Technology ile bir Türk firma da üretim tesisi için mutabakat imzaladı.

DÜNYA

KÜRESEL EKONOMİ

- ✚ Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD), yapay zekânın küresel ekonomide 4,8 trilyon dolarlık- bu, yaklaşık olarak Almanya ekonomisinin büyüklüğüne denk- bir potansiyele sahip olduğunu ancak bu potansiyelin adil dağılmadığını vurguladı. Raporda, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki dijital uçurumun giderek büyüdüğüne dikkat çekildi. UNCTAD, bu teknolojik dönüşümde geri kalmamak için uluslararası iş birliği, kapsayıcı politikalar ve stratejik yatırımlar çağrısında bulundu. **Yapay Zeka'nın, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı (SKA) hızlandırma potansiyeline sahip olduğu**, akıllı tarım ve enerji şebekelerini destekleyebileceği, üretim ve tedarik zincirlerini optimize edebileceği, su yönetimi ve şehir planlamasını iyileştirebileceği – ve çok daha fazlasını gerçekleştirebileceği vurgulanıyor.

ABD

- ✚ ABD'nin ülkelere yönelik yeni vergi tarifelerini 2 Nisan'da açıklayan Trump, kendilerine zarar veren ticaret duvarlarını yıkacaklarını belirtti. Son güncel durumda fentanil tarifleriyle birlikte **Çin'e %145, AB'ye %20, Vietnam'a %46, Tayvan'a %32, Japonya'ya %24, Hindistan'a %26 ve Türkiye'ye %10** oranında ek gümrük vergisi uygulanacak. Çin haricindeki ülkelere 90 gün ek süre tanıyan Trump yönetimi, bu süre zarfında ülkelere karşılıklı anlaşmalar imzalamayı umduklarını belirtti.
- ✚ ABD Başkanı Trump 30 Mart 2025 tarihinde verdiği röportajda, Putin'in ateşkes anlaşmasına yanaşmaması durumunda, **Rus petrolünü alan ülkelere yüzde 50 gümrük vergisi uygulayacaklarını belirtti.**
- ✚ ABD Başkanı Trump'ın, kömür sektörünü canlandırma amacıyla imzaladığı kararlar küresel enerji piyasalarında tartışma yaratırken, veriler kömürün ABD enerji denklemindeki payının giderek azaldığını ortaya koyuyor. Birleşik Devletler Enerji Bilgi Yönetimi (EIA)'nin güncel öngörülerine göre; ABD'nin kömür üretimi 2024'te bir önceki yıla göre yüzde 3,3 düşüşle yaklaşık 464 milyon ton olarak gerçekleşti. Bu yıl ise bu rakamın yaklaşık 438 milyon tona gerilemesi bekleniyor. Bu miktar, 1970'lerden bu yana kaydedilen en düşük yıllık üretim seviyelerinden biri olacak.

AVRUPA BİRLİĞİ

- ✚ Avrupa Birliği, **ABD'nin ek gümrük tarifelerine misilleme olarak, bazı Amerikan ürünlerine yeni vergiler getireceğini** duyurdu. AB, **bu misilleme vergilerinin toplamda 21 milyar euroya** ulaşacağını açıkladı. 15 Nisan'dan itibaren bazı Amerikan ürünlerine ek vergiler uygulanmaya başlanacak. Diğer ürünlerin vergileri ise 16 Mayıs ve 1 Aralık'ta devreye girecek. Yeni vergi listesinde, ABD menşeli soya fasulyesi, portakal suyu, dana eti ve çeşitli sanayi ürünleri bulunuyor. Avrupa Komisyonu, ABD ile müzakere yapılması

durumunda bu tedbirlerin askıya alınabileceğini belirtti ve müzakerelere açık olduklarını vurguladı. Bu düzenleme, ABD'nin 2024 yılında AB'nin metal ürünlerine uyguladığı %25 vergi karşısında, AB'nin de çelik, alüminyum ve otomobil ithalatına gümrük vergileri getirmesiyle başlayan ticaret savaşının bir parçası olarak görülüyor. ABD'nin erteleme kararının takibinde AB'de söz konusu tarifeleri 9 gün ertelediğini duyurdu.

- ✚ Avrupa Komisyonu Başkanı, ABD ile "tamamen dengeli" bir anlaşmaya varılamazsa AB'nin Meta ve Google gibi ABD teknoloji şirketlerinin reklam gelirlerine vergi koymayı planladıklarını belirtti.
- ✚ Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Trump'ın yeni gümrük tarifelerini "sert ve yersiz" bulduğunu belirtti, **Fransız şirketlerinden ABD'deki yatırım projelerinin tamamını askıya almalarını istedi**. Macron, Trump'ın bu kararlarının ABD ve halkını zayıflatacağı değerlendirmesinde bulunarak Batı'daki sanayisizleşme karşısında gümrük tarifeleri yerine daha fazla üretim yapılması gerektiğini savundu.
- ✚ AB, yapay zeka alanında **ABD ve Çin'e yetişmek için büyük ölçekli veri ve bilgi işlem altyapısını kurmayı ve kuralları sadeleştirmeyi** hedefliyor. AB, yapay zeka giga fabrikaları kurulmasına destek verecek. Bu giga fabrikalar, mevcut yapay zeka fabrikalarının 4 katından fazla seviyede yaklaşık 100 bin ton teknoloji çiple donatılmış büyük ölçekli tesisler olacak.
- ✚ **AB ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), ticaret, enerji ve yatırım alanlarında kapsamlı bir anlaşma için müzakere sürecini başlatma kararı aldı ve serbest ticaret anlaşmasına yönelik müzakerelerin başladığını** duyurdu.
- ✚ AB- Orta Asya Zirvesi, ev sahibi Özbekistan'ın yanı sıra Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan ve Tacikistan liderlerinin katılımıyla 4 Nisan'da Semerkand'da gerçekleştirildi. **Toplantıda AB'nin, Çin'in Kuşak-Yol Projesine alternatif olarak geliştirdiği Küresel Geçit Stratejisi kapsamında başta Trans Hazar Ulaşım Koridoru'na yönelik 10 milyar euro dahil toplam 12 milyar euro uluslararası yatırım öngörülüyor** açıklandı.

ALMANYA

- ✚ 9 Nisan 2025, Almanya'da, Friedrich Merz liderliğindeki muhafazakârlar (CDU) ve Sosyal Demokrat Parti (SPD) koalisyon hükümeti kurma konusunda anlaşmaya vardı. Şubat ayında yapılan seçimlerde birinci çıkan ancak çoğunluğu elde edemeyen Merz ile SPD arasındaki haftalar süren müzakerelerin ardından bu anlaşma sağlandı. Böylece, 3 yıl aradan sonra tekrar Büyük Koalisyon kurulurken, Başbakanlık görevi yeniden muhafazakârlara geçecek. Anlaşmanın hızlandırılmasında, ABD'nin ek gümrük vergilerinin küresel piyasalarda yarattığı kayıplar etkili oldu.

- ✚ **Almanya'nın önde gelen beş ekonomi düşünce kuruluşu, ABD'nin Avrupa Birliği'ne yönelik ilk tarifelerini dikkate alarak bu yıl ülkede **Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) büyüme tahminini %0,8'den %0,1'e indirdi.****
- ✚ **Alman enflasyonu Mart ayında beklenenden daha fazla yavaşlayarak Avrupa Merkez Bankası'nın %2'lik hedefine yaklaştı. Tüketici fiyatları Mart ayında yıllık %2,3 arttı. Özellikle hizmet maliyetlerinde belirgin bir gerileme görüldü.**
- ✚ **Network Future of Industry'nin hazırladığı rapora göre **hammadde konusunda Almanya ve Avrupa %90'ın üzerinde Çin'e bağımlı durumda.** Hammaddelerin çıkarılmasından belirli ara ürünlerin üretimine kadar değer zincirindeki ekonomik veya stratejik açıdan kritik öneme sahip halkalarda kapasite ve üretim uzmanlığı eksikliğinin giderilmesi büyük önem taşıyor. **Tüm değer zinciri boyunca koordineli bir stratejiye ihtiyaç var.****

Rapor'da Almanya için öneriler şu şekilde:

- Bürokrasi azaltılmalı.
 - Enerji fiyatlarını uygun ve güvenli hale getirilmeli.
 - Stratejik olarak inovasyon teşvik edilmeli.
- ✚ **VDMA yılın ilk çeyreği için anket sonuçlarını açıkladı. **2025'in başında makine ve tesis mühendisliği sektöründeki genel hava bir miktar iyileşse de durum hâlâ oldukça karmaşık. Geleceğe yönelik beklentilerde de sınırlı bir iyileşme söz konusu: Şirketlerin yaklaşık üçte biri (%30) -Ocak ayında bu oran %13'tü-, önümüzdeki altı ay içinde durumun iyileşmesini bekliyor. Geleceğe karamsar bakanların oranı ise Ocak ayındaki önceki anket ile aynı seviyede kaldı (%15).** ABD'nin en son açıkladığı gümrük tarifeleri, etkilenen ülkelerin tepkileri ve bunların makine ve ekipman üreticileri üzerindeki olası etkileri henüz bu sonuçlara yansımış değil.**
 - ✚ **VDMA, ABD tarifeleri ile ilgili olarak değerlendirmelerde bulundu: "AB Komisyonu, şimdi ABD tarafıyla hızlıca diyaloga geçmeli ve Avrupa'nın yapıcı bir çözümle ilgilendiğini net bir şekilde ortaya koymalıdır. Ancak, sanayi ürünlerinde tam tarife serbestisi ABD tarafı için yeterli olmayacaktır. Bu nedenle **AB, düzenlemelerin gevşetilmesini de teklif etmelidir.** Örneğin; AB'nin sürdürülebilirlik raporlaması, tedarik zinciri yasası ve karbon sınır düzenleme mekanizması ABD hükümeti tarafından tarife dışı ticaret engelleri olarak değerlendirilmektedir. Ancak, ABD tarafı yapıcı çözümleri reddederse, AB'nin karşı önlemler alması kaçınılmaz olacaktır."**

DİĞER ÜLKELER

- ✚ Çin, ABD ithalatına %125'lik yeni bir gümrük vergisi duyurdu. Bu, Çin mallarına uygulanan mevcut ABD gümrük vergisiyle aynı.
- ✚ 25-28 Mart tarihlerinde Çin'de düzenlenen Boao Asya Forumu sonuç raporunda, Asya ülkelerinin 2025'te %4,5 büyüyeceğini ve küresel GSYH içindeki paylarının %48,6'ya çıkacağını öngördü. Raporda öne çıkanlar şu şekilde:
 - Asya dünya ekonomisinin büyüme motoru olmaya devam ediyor.
 - Asya'daki işsizlik oranı küresel ortalamanın altında kalacak ve istihdam iyileşmeye devam edecek.
 - Çin'in küresel ara malları ticaretindeki önemi ve imalat sanayisindeki güçlü rolü devam edecek.
 - Çin, 2023'te küresel ara malları ticaretinin %16'sını elinde bulundururken, ABD'nin bu alandaki payı %15 olarak kaldı
 - Ticaret savaşları ABD'nin küresel değer zincirindeki rolünü güçlendirmedir.
 - Doğrudan yabancı yatırımlar Asya'ya yöneldi; Çin ve Endonezya, iki yönlü yatırımlara en fazla bağımlı ülkeler oldu.
- ✚ Güneydoğu Asya Uluslar Birliği (ASEAN), tarifeler konusunda ABD ile diyalog talep ettiklerini, misilleme kararı almayacaklarını duyurdu. ASEAN ülkelerinin ekonomi bakanları tarafından düzenlenen toplantının ardından yayınlanan ortak açıklamada, duyurulan tarifelerin ve etkilerinin endişe verici olduğu belirtildi.
- ✚ İngiltere ekonomisi, son resmi rakamlara göre Şubat ayında beklenenden fazla büyüdü. Ulusal İstatistik Ofisi (ONS), ekonominin %0,5 büyüdüğünü ve hizmet sektörünün güçlü bir ay geçirdiğini açıkladı.
- ✚ Çin'den son gelen satın alma yöneticileri endeksi (PMI) pozitif bir ortama işaret etti. Çin'in resmi imalat göstergesi Mart ayında 50,5 seviyesine yükseldi. Şubat'ta endeks 50,2 seviyesindeydi.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- ✚ Kamu Gözetimi Kurumu, Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS) kapsamında hangi şirketlerin zorunlu sürdürülebilirlik raporlaması kapsamına dahil olacağına yönelik belirsizliği gidermek için bir düzenleme hazırlandığını duyurdu. Bu kapsamda hazırlanan "TSRS Uygulama Kapsamına İlişkin Kurul Kararlarına Dair Usul ve Esaslar" düzenlemesinin taslak hali kamuoyu ile paylaşılarak 14 Nisan 2025 tarihine kadar kamuoyu görüş ve değerlendirmesine sunuldu.
- ✚ 4 Nisan 2025 Cuma günü Bakü'de gerçekleştirilen Güney Gaz Koridoru 11. Danışma Kurulu ve Yeşil Enerji Danışma Konseyi 3. Bakanlar Toplantısında Türkiye, Azerbaycan, Bulgaristan ve Gürcistan arasında 'Yeşil Elektrik İletimi ve Ticareti Projesi' Mutabakat Zaptı imzalandı. Bu mutabakat zaptı ile birlikte 4 ülke arasında yenilenebilir enerji

kaynaklarından üretilen elektriğin farklı coğrafyalara iletilerek ticaretinin yapılacağı 'Yeşil Elektrik İletimi ve Ticareti Projesi' hayata geçti. **Proje ile birlikte bölgenin enerji güvenliği, altyapının daha verimli kullanımı, ekonomik verimlilik ve sürdürülebilirlik konularında avantajlar sağlanması bekleniyor.** SELİN

- ✚ Çin hükümeti enerji verimliliğini artırmak ve karbon emisyonlarını azaltmak amacıyla **ısı pompalarının kullanımını teşvik etmek üzere yeni destek paketi** planladığını duyurdu.
- ✚ Avrupa Komisyonu İklim Eylemi Genel Müdürlüğü tarafından 4 Nisan'da yayımlanan 2024 yılı sonu emisyon raporuna göre, **2024 yılında Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) kapsamındaki emisyonlar 2023 yılına göre %5, iklim hedefi koyulan 2005 yılına göre %50 oranında azalmış durumda.** AB üyelerinin doğrulanmış emisyon verileriyle hazırlanan Rapor'da AB'nin 2030 yılı için belirlediği %62'lik azaltım hedefine biraz daha yaklaşılmasında iklim değişikliği ile mücadelede ETS'nin önemli bir rol oynadığı vurgulanıyor. Bu azalmada, yenilenebilir enerjilerden elektrik üretimindeki %8'lik ve nükleer üretimdeki %5'lik bir artışla birlikte doğal gazdaki %8'lik ve kömürdeki %15'lik bir azalmanın etkisine dikkat çekiliyor. Enerji yoğun endüstrinin emisyonları bir önceki yıla kıyasla benzer seyirde ve ortalama düzeyde gerçekleşti, imalat sanayisi özelinde emisyonlarda yaklaşık %10'luk bir azalma gözlemlendi.
- ✚ Avrupa Parlamentosu 3 Nisan 2025 tarihinde, **önemli çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) düzenlemelerinin uygulanmasını iki yıl ertelemeyi öngören kararı onayladı.** Ertelemeye konu düzenlemeler arasında Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD) ve Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Tespiti (Özen Yükümlülüğü) Direktifi (CSDDD) de bulunuyor. Karar; AB'nin "Yeşil Mutabakat" hedeflerinden geri adım atmadan, şirketlerin üzerindeki bürokratik ve mali yükleri hafifletmeyi, uyum sürecine daha fazla zaman tanımayı ve yeni düzenlemelerle daha sade ve etkili bir sürdürülebilirlik çerçevesi oluşturmayı amaçlıyor. Özellikle makine, otomotiv, kimya, metal vb. imalat sanayi sektörlerinde faaliyet gösteren çok uluslu şirketler ve bunların tedarikçileri bakımından önümüzdeki 24 aylık süre, öngörülen düzenlemelere hazırlık için kritik bir dönem olacak.